Ήταν κάποτε οι Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας

Αναδημοσίευση από το commune.org.gr

Μωυσής Λίτσης

Αναγκασμένος να υπογράψω τη νέα ατομική μου σύμβαση εργασίας καθώς αλλάζω εργοδότη -η εφημερίδα ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ στην οποία εργάζομαι περνά από το καθεστώς ειδικής διαχείρισης στην ιδιοκτησία εταιρείας συμφερόντων του επιχειρηματία Δ. Μελισανίδη-, δεν μπόρεσα παρά να νιώσω ένα αίσθημα πικρίας για την απώλεια μιας από τις σημαντικότερες εργασιακές κατακτήσεις που χάθηκαν με τη λαίλαπα των μνημονίων: της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.

Βεβαίως, και με την προηγούμενη ιδιοκτησία (αδελφές Αθανασιάδη) εργαζόμουν επίσης με ατομική σύμβαση εργασίας…

Η ατομική σύμβαση δεν κάνει τίποτα περισσότερο από το να αποτυπώνει στην ξερή νομική γλώσσα τη σκληρή πραγματικότητα στην οποία ζούμε σήμερα όλοι οι εργαζόμενοι, τόσο στον χώρο του Τύπου και της ενημέρωσης όσο και σε άλλους κλάδους. Παρ' όλα αυτά, ο εξαναγκασμός να υπογράψεις την αποδοχή της παντελούς έλλειψης δικαιωμάτων σου, δεν μπορεί παρά να σου εντείνει το αίσθημα απογοήτευσης για την εργασιακή ζούγκλα στην οποία ζούμε αλλά και την ολοκληρωτική παράδοση την οποία προσυπέγραψαν με τη στάση τους επί μακρά σειρά ετών οι συνδικαλιστικές ηγεσίες. Οι όποιες νομικές τροποποιήσεις μπορεί να εξασφαλίσει η οποιαδήποτε νομική υπηρεσία, δεν είναι παρά σταγόνα στον ωκεανό…

Όταν υπήρχαν συλλογικές συμβάσεις

Φυσικά ούτε την εποχή των ΣΣΕ ήταν τα πράγματα ιδανικά. Ας μου επιτρέψει ο/η αναγνώστης/στρια κάποιες προσωπικές αναφορές, από τα 30 και πλέον χρόνια του εργασιακού μου βίου.

Για παράδειγμα, το 1989 όταν ξεκινούσα τα πρώτα μου βήματα ως μισθωτός συντάκτης στην εφημερίδα ΗΜΕΡΗΣΙΑ, η οποία ανήκε τότε σε παραδοσιακούς εκδότες, ανακάλυψα μετά από χρόνια, όταν πλέον η εφημερίδα πουλήθηκε στον Μπόμπολα, ότι έπρεπε να πληρώνομαι πολλά περισσότερα με βάση τις ΣΣΕ. Είναι γνωστό άλλωστε από τη δεκαετία του ’90 ότι αρκετά συγκροτήματα Τύπου δεν πλήρωναν με βάση τη ΣΣΕ (χαρακτηριστικό παράδειγμα, το συγκρότημα ΚΟΥΡΗ). Φαντάζομαι ότι και σε πολλούς άλλους κλάδους ήδη από το ’90, οι εργασιακές σχέσεις είχαν αρχίσει να γίνονται «λάστιχο». Αλλά και ο ίδιος όταν με εργασιακή πείρα 10 ετών απαιτούσα να ενταχθώ -μέσα του ’90- στο μισθολόγιο, στην εφημερίδα ΕΞΟΥΣΙΑ του γνωστού και μη εξαιρετέου εκδότη Μιχάλη Ανδρουλιδάκη, εισέπραττα άρνηση, καθότι με βάση τη ΣΣΕ θεωρούμουν «ακριβός»…

Φαντάζομαι ότι και σε πολλούς άλλους κλάδους ήδη από το ’90, οι εργασιακές σχέσεις είχαν αρχίσει να γίνονται «λάστιχο». Ωστόσο, η ΣΣΕ ήταν ένα σημείο αναφοράς στο οποίο μπορούσε να προσφύγει ο εργαζόμενος ζητώντας μία ελάχιστη αξιοπρεπή αμοιβή.
Γι’ αυτό άλλωστε οι κήρυκες της νέας εποχής του ατομισμού και του «life style», είχαν βαλθεί να απαξιώσουν σαν οπισθοδρομικό οτιδήποτε είχε να κάνει με εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα.

Κάποιοι από εσάς θα θυμάστε μεταξύ των άλλων πεπραγμένων του εκλιπόντα πλέον εκδότη θέμου Αναστασιάδη, το πώς με το υποτιθέμενο «αλά ΚΛΙΚ» χιούμορ του στη στήλη «ΜΑΥΡΗ ΤΡΥΠΑ» της Ελευθεροτυπίας, είχε επιτεθεί και κατά των ΣΣΕ.
Η υπογραφή ΣΣΕ είχε γίνει ρουτίνα για τους περισσότερους κλάδους, που συμβιβάζονταν στο μίνιμουμ, κάνοντας ορισμένες φορές και καμιά 24ωρη για ξεκάρφωμα ή προσθέτοντας κάποιες πρόσθετες ευεργετικές διατάξεις, οι οποίες μάλλον τις περισσότερες φορές δεν τηρούνταν.

Δεν έπαυε όμως η ΣΣΕ να είναι μία αξιοπρεπής άμυνα. Με τις πολυετίες, τα επιδόματα γάμου και παιδιών διαμορφωνόταν ένας ικανοποιητικός ως ένα βαθμό βασικός μισθός, που έβγαζε τον συντάκτη από τη δεινή θέση να υπογράψει -όπως σήμερα-

διατάξεις για τις οποίες από μέσα του σιχτιρίζει μη μπορώντας να κάνει αλλιώς.

Τα μνημόνια

Τα μνημόνια και η κρίση χρέους του 2010 ήταν η χρυσή ευκαιρία για τους εργοδότες και την πολιτική εξουσία να δώσουν το τελικό χτύπημα στα εργασιακά δικαιώματα, στο όνομα της …ανταγωνιστικότητας και της διατήρησης των θέσεων εργασίας. Οι συνδικαλιστικές ηγεσίες παραδόθηκαν αμαχητί, αφήνοντας τους εργαζόμενους να υπογράψουν τις πρώτες τους ατομικές συμβάσεις, απροστάτευτοι συνδικαλιστικά. Ποιος θυμάται τον ΣΚΑΙ του 2010;

Σήμερα μέσα στο ζοφερό αυτό εργασιακό τοπίο είναι ανάγκη να τα ξαναδούμε όλα. ΣΣΕ, ωράρια, όροι εργασίας, δικαιώματα, ενίσχυση του ΣΕΠΕ (υπάρχει;) και πολλά άλλα, που πρέπει να τεθούν ξανά ως διεκδικήσεις του εργατικού κινήματος.
Όπως τον 20ό αιώνα χρειάστηκαν πολλοί και δύσκολοι αγώνες για να κερδηθούν βασικά εργασιακά δικαιώματα που έχουν πλέον χαθεί, έτσι και τώρα χρειάζονται ξανά πρωτοβουλίες για να αρχίσει να μπαίνει κάποιο φρένο στην εργασιακή ζούγκλα.
Παράλληλα, οι νεότεροι ειδικά εργαζόμενοι, γαλουχημένοι στην ιδέα του ατομισμού και της προσπάθειας να τα καταφέρουν μόνοι τους στο ζοφερό αυτό εργασιακό τοπίο, πρέπει να συνειδητοποιήσουν πώς μόνο η συλλογική δράση μπορεί να φέρει αποτελέσματα.

Για να γίνουν ωστόσο όλα αυτά, χρειάζεται μια νέα ριζοσπαστική, μαχητική αριστερά η οποία θα εμπνέει και θα συνδεθεί ξανά με τους χώρους εργασίας.